

ความคิดเห็นของช่างจักสานไม้ไผ่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบเครื่องจักสานไม้ไผ่
ประเภทของใช้ในครัวเรือน ในเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคตะวันตก

นายประลองพล เกียรติไพฑูริย์ผล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974 - 638 - 101 - 6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

OPINIONS OF CRAFTSMAN PRODUCING BAMBOO WICKERWORK ABOUT
THE CHANGING STYLES IN BAMBOO WICKERWORK FOR COMMON HOUSES
IN WESTERN INDUSTRIAL PROMOTION AREAS

Mr. Pralongphon Keidpiboonpol

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Art Education

Department of Art Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974 - 638 - 101 - 6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความคิดเห็นของช่างจักสานไม้ไผ่ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ
เครื่องจักสานไม้ไผ่ ประเภทของใช้ในครัวเรือน ในเขตส่งเสริม
อุตสาหกรรมภาคตะวันตก

โดย นายประลองพล เกียรติไพบูลย์ผล

ภาควิชา ศิลปศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. เกษร ธิตะจारी

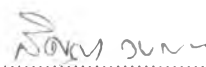
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สลักษณ์ ศรีบุรี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. เกษร ธิตะจारी)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สัญญา วงศ์อร่าม)

ประลองพล เกียรติไพฑูริย์ผล : ความคิดเห็นของช่างจักสานไม้ไผ่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง
รูปแบบเครื่องจักสานไม้ไผ่ ประเภทของไซในครัวเรือน ในเขตส่งเสริมอุตสาหกรรม
ภาคตะวันตก(OPINIONS OF CRAFTSMAN PRODUCING BAMBOO WICKERWORK ABOUT
THE CHANGING STYLES IN BAMBOO WICKERWORK FOR COMMON HOUSES IN
WESTERN INDUSTRIAL PROMOTION AREAS) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์
ดร. เกษร อิตะจาวี 145 หน้า ISBN 974-638-101-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ สํารวจความคิดเห็นของช่างจักสานไม้ไผ่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง
รูปแบบเครื่องจักสานไม้ไผ่ ประเภทของไซในครัวเรือน ในเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคตะวันตก
ในด้านรูปทรง โครงสร้าง ลวดลาย และศึกษาสาเหตุของการเปลี่ยนแปลง ประชากรที่ไซในการวิจัยคือ
ช่างจักสานไม้ไผ่จำนวน 144 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง
วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ช่างจักสานที่ไม่เปลี่ยนแปลงรูปทรงมีร้อยละ 70.83 สาเหตุที่ไม่เปลี่ยนแปลง
รูปทรงคือ รูปทรงเดิมเหมาะสมกับการใช้สอย เป็นที่ต้องการของตลาด และช่างมีความสามารถ
จำกัดไม่สามารถทำรูปทรงแบบอื่นได้ ช่างจักสานที่เปลี่ยนแปลงรูปทรงมีร้อยละ 29.17 สาเหตุที่เปลี่ยนแปลง
รูปทรงคือ ทำตามความต้องการของผู้สั่ง และต้องการทำให้เหมาะสมกับการใช้สอยที่เพิ่มขึ้น
ลักษณะการเปลี่ยนแปลงคือ สร้างรูปทรงใหม่โดยการเปลี่ยนแปลงขนาดจากของเดิม ช่างจักสานที่ไม่
เปลี่ยนแปลงโครงสร้างมีร้อยละ 43.75 สาเหตุที่ไม่เปลี่ยนแปลงโครงสร้างคือ โครงสร้างเดิมมีความ
เหมาะสมแล้ว และช่างมีความสามารถจำกัดไม่สามารถทำโครงสร้างแบบอื่นได้ ช่างจักสานที่เปลี่ยน
แปลงโครงสร้าง มีร้อยละ 56.25 สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างคือ ช่างต้องการความสะดวก
รวดเร็ว และต้องการทำให้ง่ายขึ้น ลักษณะการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างคือ ไซวัสดุพวก โลหะ และ
พลาสติก มาทำเป็นโครงสร้างของเครื่องจักสาน ช่างจักสานที่ไม่เปลี่ยนแปลงลวดลายมีร้อยละ
86.11 สาเหตุที่ไม่เปลี่ยนแปลงโครงสร้างคือ ช่างมีความสามารถจำกัด ทำได้เฉพาะลวดลายที่เคยทำ
รูปทรงของเครื่องจักสานบังคับ และลวดลายเดิมมีความเหมาะสมแล้ว ช่างจักสานที่เปลี่ยนแปลง
ลวดลายมีร้อยละ 13.89 สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงลวดลายคือ ช่างต้องการความสวยงามมากขึ้น
ต้องการทำให้รวดเร็วขึ้น ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงลวดลายคือ สร้างลายใหม่โดยพัฒนาจากลาย
เดิมให้มีความแตกต่างและหลากหลายมากขึ้น มีการยอมสี และใช้วัสดุอื่น ๆ ในการตกแต่ง

ภาควิชา ..... ศิลปศึกษา
สาขาวิชา ..... ศิลปศึกษา
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C743121 : MAJOR ART EDUCATION

KEY WORD : CRAFTSMAN / BAMBOO WICKERWORK / CHANGING STYLES / COMMON HOUSES
PRALONGPHON KEIDPIBOONPOL : OPINIONS OF CRAFTSMAN PRODUCING BAMBOO
WICKERWORK ABOUT THE CHANGING STYLES IN BAMBOO WICKERWORK FOR
COMMON HOUSES IN WESTERN INDUSTRIAL PROMOTION AREAS. THESIS
ADVISOR: ASSO. PROF. KAESORN THITHACHAREE Ed.D. 145 pp. ISBN 974-638-101-6

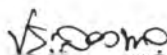
The purposes of this research were to studied the changing styles in bamboo wickerwork for common houses in western industrial promotion areas; related to form , structure , pattern and the causes of changes. The population of the study were 144 wickerwork craftsman. The research instrument was a questionnaire constructed by the researcher. The obtained data were arranged by percentage

The result of this research were as follows ; the craftsman were found to have unchanged form at the 70.83 % level. the cause of unchanging were that the past form were suitable, demanded for the old style at the market, and limited ability among the craftsman. The craftsman changed forms at the 29.17 % level. the cause of changes were that the craftsman were making changes as per customer orders, and changes were made to fit various uses. Also changes were made in creating new forms and by changing The sizes on The old form. the craftsman were found to have unchanged structures at the 43.75 % level. the cause of unchanging were that the past structure were suitable, and The limited ability among the craftsman. The craftsman changed structure at the 56.25 % level. the cause of These changes were that they wanted convenience and easy to make. Also changes were made by using steel and plastic in Their structures. The craftsman were found to have unchanged patterns at the 86.11 % level. the cause of the unchanged were that the craftsman had limited ability, The form controlled The pattern and the past patterns were suitable. The craftsman changed patterns at the 13.89 % level. the cause of changes were that the craftsman wanted more beautiful pattern, and more rapid. Also changes were made in creating a variety of different patterns, incorporate colors , use other materials for decoration.

ภาควิชา..... ศิลปศึกษา

สาขาวิชา..... ศิลปศึกษา

ปีการศึกษา..... 2540

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. เกษร ธิตะจรีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นด้วยดีตลอดมา รวมทั้งคณะกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำในการแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างยิ่ง และทุนในการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านซึ่งได้แก่ รองศาสตราจารย์วิบูลย์ ลิ้มสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์มาโนช กงกะนันท์ คุณนิกร นุชเจริญผล คุณสุวรรณ วุฒิชยาคม และคุณปราณี บริบูรณ์ ที่กรุณาใช้เวลาตรวจสอบแก้ไขแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยให้มีความสมบูรณ์ถูกต้องยิ่งขึ้น ขอขอบคุณช่างจักสานไม้ไผ่ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลอย่างดียิ่ง และผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงินและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

ประลองพล เกียรติไพฑูริย์ผล

สารบัญ

หน้า	
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	9
1.4 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	70
3.1 ประชากร.....	70
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	70
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
3.5 การสรุปผลข้อมูล.....	73
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
4.1 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ภาพทั่วไปของช่างจักสาน.....	74
4.2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของเครื่องจักสาน.....	83

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	98
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	98.
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	104
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	118
รายการอ้างอิง.....	124
ภาคผนวก.....	129
ประวัติผู้วิจัย.....	145